

več bokalov (pintov) neugašenega, dobro ožganega apna in dene v sod. Na apno se nalije nekoliko vode. Pilka se pusti malo odprta. Kmalu začne v sodu vreti in plin narejati. Sedaj se prilije precej vode, sod pa trdno zapilka in krepko obrača in oplakava. Potem se prva voda izlije in druge nalije, sod pa zopet obrača in oplakava. To se ponavlja, dokler voda iz soda popolnem snažna ne priteče. Narejeni plin (gaz) stopi v vsako poklino in luknjico v sodu, apno odzame vse kisline in čreslovine, pokonča vsako plesnjivo trohico, krepko oplakovanje pa v gene vsakošno nesnago. Sod je zopet popolnem snažen. V tako očiščenega moremo brez vsakega strahu naliti mošta pa tudi starine. Ni se bati, da bi se nam pokvarila.

Mokro zidovje osušiti.

Na Angležkem so iznašli prav ceno in gotovo sredstvo, da se iz zidovja mokrota odpravi. Neka hiša blizo morja, v kateri poprej ljudje skoro stanovati niso mogli, je zdaj popolno suha. Namažejo namreč mokre stene z mjlilnico (žajfnico), ki se naredi, če se tričetrt funta mjila (žajfe) v 10 funtih vode raztopi; čez 24 ur potem se pa ta stena zopet namaže z vodo, v kateri se je četrt funta galuna v 20 funtih vode razstopilo. Mjilo in golun prešineti zidovje in zapustita na površji stene tenko luskinasto plast, katera tako namazani steni skor nič njene barve ne spremeni.

Gospodarske novice.

* Ker se trtna uš na Ogorskem čedalje bolj razširja, je ogersko kupčijsko ministerstvo ukazalo, da se imajo vsi vinogradi na Ogorskem temeljito preiskati. Preiskava se prične 1. dne julija in je za to odločenih 50 profesorjev srednjih šol.

* Državne podpore družbi kmetijski Tirolski je sl. ministerstvo kmetijstva za letošnje leto dovolilo 7100 gl. in sicer: za rejo goveje živine in mlekarstvo 3400 gl., za zboljšanje planinstva 400 gl., za gnojišča 150 gl., za žive meje 250 gl., za sadjerejo in vrtnarstvo 200 gold., za rejo ovac in prešičev 200 gl., za napredovalni nauk v kmetijstvu 200 gl., za popotno podučevanje 1800 gl., v podporo časnika družbe kmetijske 300 gold.

* Družba kmetijska v gornji Avstriji pa je prejela: za bibe 2200 gold., za ovce in čebelarstvo 100 gold., za zboljšanje nerodovitnih zemljišč 700 gold., za sadje in lanorejo 300 gold., za pouk v vrtnarstvu 200 gold., za kmetijski napredovalni nauk jej je obljubljen 500 gold., za popotno podučevanje pa 200 gold. Prejela je tedaj skupaj 3500 gold., obljubljenih pa jej je 700 gold. Družba kmetijska obžaluje, da se jej je posebna podpora za govedorejo na 2200 gold. znižala, za katero je poprejšnja leta dobivala po 8000 gold.

Slovstvene stvari.

Pobirki.

Spisuje Davorin Trstenjak.

7.

Norec.

Prof. Erjavec v uže večkrat omenjeni zbirki navaja besedo norec, Vorhemd (Rihenberk), in gospod župnik Matija Sila mi piše, da norec označuje kos platna, kakor mala casula, collare, ki se dene čez srajco,

da jo zakrije, ako je zamazana, in v praznik ni moči se preobleči v čisto. Na Štajarskem v celjski okolici je norec „Verbindungsglied einer Kette“, v litovščini naras „Gelenk des Leibes, Glied einer Kette“, iz neriu, „ziehe ein, schlinge ein“. Norec v pomenu „Vorhemd, casula, collare“, je toraj tak trak platna, ki se ovije, — ovitek. V venetščini nahajamo iz istega temata: norcin „der Bruchbandmacher“, in v litovščini nurtue, srajca.

8.

Nanjčica.

Po gosp. Erjavcu „Haftel“, znano v Krnu. Kaj je to? Nanjčica se je lahko izobrazilo iz nag-nič-ica, kakor srbska in slovenska beseda janje iz jagne, janj, za: jagn, slov. jagned, drevo. Guturalec se je izpehnol, kakor v ruskih besedah: tjanut za tjagnut, „ziehen“, prjanut za prjagnut, „springen“. Korenika nag označuje: „binden, knüpfen“, prav naravno poznamenovanje za „Haftel“. V sanskritu imamo nahyati iz naghyati, „binden, knüpfen“, v latinščini iz te korenike: nec-to, „binden, knüpfen, schnüren“, nemški nâh-an,*) nere, sarcire, nähén = knüpfen, verbinden“, ruski niz-at, „binden, knüpfen“, in srbsčina je iz korenike nag stvarila neg-ve, „Fesseln, Ketten, die bindenden, knüpfenden“. Nanjčica je toraj iz nag-nica, nag-nič-ica. Nahaja se tudi v obliki najnček, masc. negossa iz negoscia, in to iz slovenske oblike negoška, „die Reuse, Garnsack“ prav za prav „der gebundene, geknüpft“ — instrumentum nexum.

9.

Čajiti.

Čajim, po gosp. Erjavcu v Bolcu znana beseda, in pomenja: luščiti, na primer: orehe iz oblatovine. To je prav znamenita beseda. Korotanski Sloveni: av spremenjajo v aj. Tako govore moji Starotržani „sem prajla“ namesto „sem pravila“, primeri še panonsko-slovenski zavec, in korotansk. zajec, zajc, osebno ime panonskih Slovenov Dobravec se pri korotanskih glasi: Dobrajc.

Tako tudi čajiti iz čaviti.

Tema je: kav-čav, litovski: kav-al-as in keval-al-as, luščina, „die Hülse des Roggenkorns“. V starogorenji-nemščini nahajamo: cheva, v bavaršč. kefe, siliqua, luska, slov. s-čav-je, collect. silique. Tudi venetščina pozna cai iz cavi, ker Venetščan glasnik v med samoglasnikoma izpehnuje, „die Getreidehülsen“.

V grkoitalščini ni nič sličnega. Čaviti, čajiti toraj čavje, lušine, mohune slačiti.

Naj so ti jezikoslovni poberki prof. Erjavca dokaz, koliko zatega blaga je ž njimi v slovenski besednjak vložil, in naj ga spodbujajo, dalje naprej med narodom nabirati rastlinska in živalska imena, kakor tudi besede in reke. Res se najde tu pa tam kaka pomota, na pr.: Jêrčeje namesto: Iverčeje, Sägespäne, čušzka namesto čoška, Büschel iz koš — košast, tirolsko in koroškonemški tschoschet, a to nič ne dé, kakor tudi nekoliko laških besed, na primer: košper, velik rak, venetski cospeto, canchero, po Boeriu iz lat. cuspis. A tudi take besede so za jezikoslovca imenitne, da spozna, kako narod te besede popačuje, in kako si tuje prireduje.

*) Iz te korenike je tudi nemški nahe, blizo, proprie, im Verbands, Verknüpfung.